

OPERASYON VE IRAK'IN KUZEYÝ

Düzenleyen Selçuk OKTAY

Perþembe, 13 Mart 2008

Son Güncelleme Perþembe, 13 Mart 2008

Alan Makovsky'nin, bir fýrsatlar alanýndan çok bir risk coðrafyasý olarak nitelendirdiði Türkiye'nin Ortadoðu coðrafyasýna yönelik yaklaýmý, daha özele indirgenerek Türk güvenlik çevrelerinin Irak'ýn kuzeyine yönelik algýlamalarý tanımlamak için de kullanýlabilir. Bununla birlikte, bölgeden kaynaklanan ve Türkiye'ye yönelen tehdidin niteliðinin ne kadar doðru bir zeminde deðerlendirilebildiði sorgulanmasý gereken bir konudur. Terör örgütünün, Irak'a 2003'teki Amerikan müdahalesinin ardýndan, geçmiþte olduðu gibi Irak'ýn kuzeyini Türkiye'ye karþý bir geri cephe olarak kullanmaya baþlamasý ve faaliyetlerini yoðunlaþtırmamasý, Türk devletinin ve halkýnýn dikkatini bu bölgeye çekmiþtir. Artan terör eylemleri ve þehit cenazeleri kamuoyunda infiale varan boyutlarda tepkilere yol açarken, tezkere tartýþmalarý ve ertesinde bölgeye yönelik bir askeri müdahale beklentileri uzun süre gündemi meþgul etmiþ, TSK'nin hava operasyonlarý ve son kara harekatý, konuyla ilgili tartýþmalarý farklı bir boyuta taþıymıþtır. Kara operasyonun uzun bir döneme yayılacađına ve geniþ bir hedefe yönelik beklentilerin boba çýkmasý ve çekilmenin Amerikalý yetkililerin harekatýn kýsa tutulmasına yönelik telkinlerinin hemen ardýndan gerçekleþmesi, kamuoyunda ve siyaset arenasýnda ciddi bir tatminsizlik yaratmıþtır. 2003'ten sonra Irak coðrafyasýnda ABD ile iliþkilerinde sürekli geri adým atan, Süleymaniye ve Musul'da fiili saldýrylara maruz kalan ve ciddi bir psikolojik yýkým yapayan Türkiye'de kamuoyu, kara operasyonunun sonlandýrýlmasýndaki olası Amerikan etkisiyle derin bir hayal kırýklýđý içerisinde. Genelkurmay Baþkanlýđý'nın operasyonun süresi ve hedefleri açýsýndan amacýna ulaþtıđına dair raðmen, basýnda yer alan haber ve yorumlarýn, kamuoyunu yatýþtırmaktan öte, halkta var olan endişeleri ve kýzgnlýđý arttırýyor olmasý meseleyi daha karmaþık hale getirmiþtir. Muhalefet partileri ile Genelkurmay arasýndaki 'ABD baskýsý' polemiði dar çerçevede elde edilen askeri baþarıyı gölgelerken, siyasi partilerin meseleye yaklaýımları ve devlet kurumları arasýndaki uyumsuzluk, Irak'ýn kuzeyi ile ilgili geliþmelerde Türk devlet yönetiminin yetersizliðini ve devlet aklýnýn eksikliğini açýkça ortaya koymaktadır. Irak ve Irak'ýn kuzeyindeki geliþmeler deðerlendirirken Türkiye'deki temel eðitim, bölgeye bir terör üssü haline gelmesinden dolayı PKK odaklı bir tehdit önceliði olarak belirlemiþ ve güvenlik politikaları bu çerçevede þekillendirilmiþtir. Oysa Türkmenlerin varlıđý, bölgedeki enerji kaynakları ve Kerkük'ün statüsü çerçevesinde sonuçlanacak devleti çalıþmaları, salt terörle mücadeleden öte, bölgedeki siyasi yapılanmayı ve güvenlik yapılanmasını yeni bir zemine taþıyan stratejileri ve güç projeksiyonunu gerekli kılmaktadır. Bu çerçevede Türkiye'ye yönelen temel tehdidin PKK deðil, PKK'ý da hedefleriyle eþgüdüm içerisinde kullanan ve bađımsız bir Kürdistan hedefiyle hareket eden Barzani ve partisi olduðu kabulüyle KDP'nin tasfiyesi ya da etkisinin minimize edilmesi, Irak'ýn kuzeyindeki çözüm arayýplarýnda terör parametre olarak düþünülebilir. PKK odaklı bir mücadele anlayıþýndan sıyrýlarak bölgenin sosyal, siyasal, ekonomik, askeri, kültürel dönüþümüne yönelik daha kapsamlý bir yaklaýmın geliþtirilmesi, hem PKK terörü ile mücadelede daha kalıcı sonuçlar sađlayacak uzun vadede güvenliðimiz ve bekamız ile ilgili öncelik sahibi bir coðrafyada inisiyatifini ele geçirmemize yardımcı olacaktır. Terörle savaþı ve Irak'ýn kuzeyindeki yapılanmayı bir bütün olarak düþünme; mücadelenin alt yapısını, milli güvenlik politikasını mantıkla oluþturma ve yeni bir vizyon çerçevesinde askeri önlemler kadar yumuþak güç unsurlarýnýn da kullanýldýđý bir süreçte ihtiyaç ortadadır. Böylesi bir süreçte, Irak denklemi ortaya çýkan tehditlerin PKK'ý aþan bir niteliðe sahip olduđu deðerlendirmesinden hareket ederek, Birleþik Devletler ile iliþkilerde bir kriz ortamýnýn, doðru yönetilebildiði takdirde Türkiye'nin menfaatlerine olduđunu söyleyebiliriz. Esasen geçtiðimiz aylarda kara kuvvetleri komutaný Orgeneral Ýlker Babuð'un Türkiye'nin Irak'taki ABD için maliyetleri arttırabilecek güce sahip olduđunu vurgulayan açýklamaları TSK'nin komuta kademesinin algýsýnda Irak'taki geliþmeleri ve ABD ile olası çatýþmalarda Genelkurmay'ın duruşunu göstermesi açýsýndan bir ölçüt olarak deðerlendirilebilir. Son hava operasyonlarında ve kara operasyonlarýnýn icrasý istihbarat düzeyinde reddedilmeyen Amerikan desteði düþünüldüðünde, Irak'ýn kuzeyine ya da daha geniþ bir alana yönelik projeksiyonlarında etkinliðini geliþtirmek isteyen Türkiye, askeri teknolojilerde ve istihbarat yapılanmasýnda, daha ileri bir düzeyde ulaþmalıdır. Bunun yaný sıra, terörle mücadelesinde bugüne kadar Türk siyasetinde umduđu siyasi projeleri bulamayan Genelkurmay'ın, en azýndan kýsa vadede, bu mücadelesinde yalnızlıđýnýn devam edeceði görülmektedir. Bu noktada TSK, kendisine karþý yürütülen psikolojik operasyonlara karþý daha etkili bir yaklaým geliþtirmeli, kurumsal düzeyde kapsamlý bir çalıþmanın içerisinde olmalı, özellikle medya ile etkileşiminde ve gündemin belirlenmesinde yaygın bir iletiþim ađı geliþtirmelidir.